

ERHVERVSJURA

FINANSTILSYNETS HAMMER

BANKTILSYN: Vil Finanstilsynet fremover træde så meget på bremsen, at det vil få negative konsekvenser for almindelige borgere, landbrugssektoren og små nystartede virksomheder?

LARS BO LANGSTED
professor
Juridisk Institut
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

Vi er givetvis mange, der ind imellem zapper hen til TV3's Luksusfælden og bliver hængende lidt. Vi bliver præsenteret for mange forskellige mennesketyper og mange forskellige menneskeskæbner. Fælles for dem – for det er det, der kvalificerer dem til deltagelse i programmet – er, at de har ondt i økonomien. Nogle har det mere selvforskyldt end andre, og nogle tror vi mere på vil kunne overholde de nye stramme budgetter end andre. Sådan har Finanstilsynet det også. I modsætning til os andre, der blot kan fortsætte zap-

ningen til nye og mere spændende programmer, er de også rigtigt bekymrede i tilsynet, og de gør noget ved det. Ikke fordi de er bekymrede for de stakkels mennesker med den dårlige økonomi – det er i hvert fald højst indirekte – men fordi de er bekymrede for den bank, der låner penge ud til sådan nogle mennesker. Og siden 2010 har Finanstilsynet været i besiddelse af en "hammer", som tilsynets direktør for nyligt udtrykte det så poetisk.

En hammer, forstås, som man kan slå pengeinstitutterne oven i hovedet med, hvis de kaster deres institut ud i usikre engagementer og forehavender.

Og i forrige uge brugte de så den nye hammer. Tilsynet påbød Helgenæs Sparekasse

at »stoppe udlån til nye kunder henvist fra økonomikonsulenter, indtil Finanstilsynets næste inspektion er gennemført«. Det, der er interessant ved denne "hammer", er, at den både kan og skal bruges i situationer, hvor pengeinstituttets drift ikke på nogen måde er i strid med lovgivningen, og hvor instituttet lever fint op til solvenskravene, men hvor »tilsynet vurderer, at der er en ikke uvæsentlig risiko for, at virksomhedens økonomiske stilling på grund af indre eller ydre forhold udvikler sig således, at virksomheden vil miste sin tilladelse«.

Bestemmelsen fik sin formulering i 2010 samtidig med, at Finanstilsynet fik hjemmel til at tvinge pengeinstitutterne til at afsætte bestyrelsesmedlemmer eller

fire direktører ud fra samme højst lufttætte tilgang til virkeligheden. Det er tankevækkende, at Folketinget med åbne øjne – må man antage – har forsynet Finanstilsynet med så indgribende instrumenter og ment, at de skulle bruges, »hvis tilsynet på baggrund af sin erfaring og sit kendskab til markedsf forholdene og til det konkrete institut vurderer, at der er en ikke uvæsentlig risiko for, at instituttet inden for 2-3 år ikke vil kunne opfylde kapitalkravene.« For det første kan man spørge hvad en »ikke uvæsentlig risiko« er. I afgørelsen vedrørende Helgenæs Sparekasse var der ikke objektive indikationer for værdiforringelse. Den eneste nedskrivning, hvor der var divergens mellem tilsynet og bankens vurdering, vedrørte et engagement, som ikke var henvist fra økonomikonsulenterne. Der var sikkerhed for de største engagementer.

Der var ikke nogen af kunderne, der endnu havde misligholdt deres engagementer, men efter »Finanstilsynets karaktersystem« måtte 7 af de 34 største engagementer på nuværende tidspunkt betegnes som »meget svage«. Sparekassen havde ikke på forhånd taget stilling til, hvor stor en eksponering man ønskede på dette kundeselement.

Herudover var der en risiko for, at kunderne kunne opsiges deres aftale med økonomikonsulenterne, så Sparekassen selv skulle følge op på, om kunderne fik betalt, og der var en »betydeligt større – men også mindre sandsynlig risiko – uden dog at være urealistisk« for, at en eller begge økonomikonsulenter ville ophøre med at drive virksomhed, hvilket ville efterlade sparekassen med en også geografisk set vanskelig gruppe af kunder. Finanstilsynet og det finansielle virksomhedsråd mente altså, at dette indebar en »ikke uvæsentlig risiko«. Vi kan så konkludere, at disse ord i hvert fald ikke skal forstås med ophævet dobbeltnegation, således at risikoen skal være »væsentlig«. Det er så hvad det er, men når lovgiver siger, at risikoen skal vedrøre den situation, at instituttet (hvis der ikke kommer et påbud fra tilsynet) »inden for 2-3 år« ikke vil kunne opfylde kapitalkravene – ja, så kunne man i og for sig lige så godt hidkalde en erhvervsastrolog eller kigge i kaffegrums.

Aflæggelse af regnskab og revision heraf opererer med en tidshorizont på et år, hvor man må antage, at virksomheden er en "going concern". Vi ved, at jo længere ud mod etårsgrænsen,

vi kommer, jo mindre præcision er der i revisors going concern-forbehold. Hvis vi tænker på, hvor hurtigt recessionen rev virksomheder og banker ned, der blot få måneder inden var blevet erklæret ikke blot sunde, men nærmest struttende af livskraft eller på, hvordan der i Hafnia-koncernen i begyndelsen af 90'erne forsvandt 1,9 mia. kr. ned i et stort, sort hul i løbet af 14 dage – ja så må man sige, at ønsket om at se 2-3 år ud i fremtiden er tæt på meningsløst.

Man kan naturligvis fint lave fremskrevne beregninger, der kan vise hvad som helst – men realistisk at fæstne lid til, at fremtiden med blot nogenlunde sikkerhed vil blive sådan, stemmer dårligt overens med almindelig menneskelig erfaring.

Der er de seneste år blevet indført en myriade af regler om, hvad ledelsen skal se på, hvilke risikoberegninger, der skal laves, hvem der må og ikke må sidde i bestyrelsen, hvem der må være direktører, og nu altså også hvilke typer af helt lovlige forretninger pengeinstituttet ikke må lave, fordi tilsynet har sat fremtidskikket for øjnene og sagt »dette kan gå galt.«

Ja, kunne man tilføje, al virksomhedsdrift kan gå galt. Man siger, at reglerne skal virke præventivt, og at det er bedre at gribe ind på forhånd end at forsøge at sanktionere, når det først er gået galt. Man siger, at dette er særligt vigtigt, fordi man skal »bevare tilliden til den finansielle sektor.« Man kan ikke være uenig i nogen af delene.

Spørgsmålet er imidlertid, om vi ikke er kommet derud, hvor det er Finanstilsynet, der om ikke kører bilen, så i hvert fald agerer kørelærer, der hele tiden sidder klar til at gribe ind, hvis der skulle opstå en situation, der måske kunne blive farlig. Rutine og sikkerhed får man ellers som bekendt først, når man får lov at køre selv. Hertil kommer, at i det omfang tilsynet i så høj grad

går ind og blander sig i det forretningsmæssige, så kan der sagtens komme kød på de indvendinger, sagsøgte bestyrelsesmedlemmer og direktører tidligere uden den store succes har luftet i erstatnings- og straffesager: »Jamen, tilsynet sagde jo ikke noget, og så måtte vi gå ud fra, at alt var i orden.«

Til disse betragtninger har domstolene hidtil indtaget det fornuftige standpunkt, at det jo var de pågældende personer, der var ledere af banken og dermed havde ansvaret herfor – men efter det seneste påbud kan man spørge: Er det egentlig fortsat ledelsen, der leder banken? Man kan også spørge: Hvad nu, hvis Helgenæs Sparekasse går ned og hjem – hvem er det så, der måske kan drages til ansvar? Tilsynets påbud minimerer ganske vist en risiko – men forhindrer samtidig en indtægt.

Man kan også spørge, hvad der nu skal blive af de mennesker, der gennem sparekassens "satsning" fik saneret deres økonomi fra dyre forbrugslån til almindelige banklån. Der var ikke mange pengeinstitutter, der var klar til at tage dem ind som kunder tidligere – og nu vil der formentlig ikke være nogen overhovedet.

Var det det, der var meningen?

Vil Finanstilsynet fremover træde så meget på bremsen, at det vil få øjeblikkelige og håndfaste negative konsekvenser for almindelige borgere, for landbrugssektoren og for små, nystartede virksomheder – grupper, der ganske vist alle udgør en latent risiko for en bank, men som helt sikkert ikke kan leve uden sådan en.

Tilsynets direktør var tillige citeret for, at han håbede, at »virksomhederne generelt forstår, hvor Finanstilsynet gerne vil hen og selv retter ind, før påbuddene kommer op af skuffen.« I medieverdenen ved man, at den mest effektive censur er selvcensur – er det der, vi ønsker vores banker hen?

BUSINESS TO BUSINESS

Forretningsanliggender

PERSIENNEVINDUER.DK
INFO@NORDICON.COM • TELEFON 7022 0852

LEJ EN PAVILLON
– kontor/undervisning

www.jydskfyensk.dk

Inventar

Skarpe priser på hæve-/sænkeborde

Kontakt din forhandler af kontormøbler

ConSet

Stel vejl. 3236,-

Stel:

Komplet bord:

LAGER- OG PALLEREOLER

Vi har opkøbt et kæmpe parti af nye lager- og pallereoler i høj kvalitet fra et konkursbo. Alt skal væk nu, derfor giver vi op til 70% i rabat. Ring og få Danmarks bedste reoltilbud.

Tlf. 20 65 80 88

Køb og salg

EUR-PALLER

købes - også defekte.

Tlf. 98 19 22 33

Eur-paller - Købes og sælges
Toft, Odder. Tlf. 86 54 13 19

Køb og salg af maskiner og værktøj
Ring venligst på tlf. 8738 3595

Jyllands-Posten

Entrepreneurarbejde

Udlejning af danske og tyske kvalitetshåndværkere

indenfor alle faggrupper. Alle vore medarbejdere er fagudlærte.
Pris pr. time kr. 265,- Akkord murersjak pr sten fra kr. 6,75
Vores målsætning er opstart indenfor 24 timer.

Aktiv Byg og Udlejning, Erik Lange - Tlf. 20245209